

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponta, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagyobb terjedelmű hirdetések... Kéziratok vissza nem adandók.

keztek

SZEBB

munkák

széles himnussal, a tel-

mentartó

ELYMEK

származásában.

ez alkalmas

ok, tálczakendők,

ENCZRUHÁK.

partó danell, Barchent

entine

kelmék,

chentek.

ágyterítők,

pokróczok.

aj paplanok és köztük

SZ PAPANOK

és 14 frthoz.

ATÓ

LÁSZLÓ

szoci fiók-üzletében.

széna.

negy boglya

hok számára,

akol, két kút

a tulajdonos,

borral piacz-

Művelődési körök: Helyben és vidéken... Egyes szám 5 kr.

Művelődési körök: Tiszta és tisztán... KUTAI IMRE könyv-

Uj szellem.

Napok óta folyik az elkeresztelési vita a képviselőházban a kultusz-budget tárgyalása során. De ma már nincs szó költségvetésről és mellékes maga az elkeresztelési kérdés is. Csak kiindulási pontja az a szónokoknak, de nem maga a főthéma többé. Háttérbe szorult egy hatalmas, nagy eszme előtt, mely uralkodik a pártkötőlékek fölött és egészen másképpen csoportosítja a képviselőket, mint a hogy megszoktuk. A vallásszabadság és ebből kifolyólag a polgári házasság képezi lényegét, alapját ma már a vitának. És mi, kik napok óta kísérjük figyelemmel annak folyását, örömmel konstatálhatjuk, hogy a törvényhozás impozáns többsége kerül ki azokból, a kik ezt a nagy reformot zászlójukra írják.

Hogy pártunk nemcsak bajjuka: Irányi Daniel felszínre hozta ismét a vallásszabadság kérdését, Herráth Boldizsár fejezte ki konkrét alakban az általános óhajást és azóta ez urálja a kedélyeket elementáris erővel, melyet többé feltartóztatni nem lehet. Elvégre, a tespedésnek az a hosszú korszaka, melyet Tisza alatt átél a nemzet, nagyon is érezhetővé teszi már, milyen fölélt a légkör ott, hol az állam és egyház egymásközi viszonyai tűnnek előtérbe: a reformok ma már égetően szükségesek.

És hogy a rég bezárva volt zsüipeket megnyitotta az új életre kelt igazi liberális közszellem, konstatálhatjuk, hogy ezek a reformok létesíthetők is, csak legyenek bátor elharczások. Magok mögött fogják ezek találni az egész nemzetet. Nem kell többé félni mumusoktól, ijesztgető rémektől, hogy egy hatalmas lépést tegyünk a valódi szabadság útján.

Mert a kérdés — mint most tisztán látjuk — csak első látszatra nehéz. S ha a felmerült alakban nagy és hosszú vitát idézett is már eddig elő, ebből egyáltalán nem szabad arra a következtetésre jutnunk, mintha Magyarországon nem lehetne a polgári házasságot bevezetni s ez által a szabadság egyik első követelményének eleget ténen, az országot lakó különböző felekezetek közti akadályokat lerombolni, nagy előtérbe hozni elenyészeltetni. Sőt ellenkezőleg. Éppen ez a most folyó vita mutatja meg, hogy nálunk az akadályok, melyek a reformnak útjában állanak, távolról sem oly nagyok, mint annak a szükségnek

az érzete, mely a reform behozatalát kívánja.

Huszonöt év óta eped a nemzet az után, a mit most felszínre hozott a kor szelleme: az új szellem. Igen, a kor szelleme hozta színre parancsolólag a polgári házasság kérdését. Meggyőződésünk, hogy az nem is lesz többé letehető a napirendről. Vannak a nemzetnek olyan tényezői, hála istennek, a kikben az idealizmus a gyakorlati élet követelményei iránti érzéssel párosul s a kiknek lesz rá gondjuk, hogy ne hagyják elaludni a felpezsdült új szellemet, hanem folyton élesszék azt addig, míg tettekre kerülhet a sor.

Magyarországon nem jut eszébe senkinek se kulturharcot idézni fel. Nem is gondol rá senki. Ezt a rémet csak a Tisza aera opportunistái festették a falra, hogy indokolják azt a tétlenséget, a melybe saját hatalmi érdekeiket féltve, a reform napirendre hozása helyett sülyedtek. Nem is idézne fel kulturharcot a polgári házasság behozatala nálunk, ha kellő határozottsággal körvonaloztatnák ugyan a jogok, a melyeket az állam magának biztosít, de nem kevertetnek össze a dologgal oly kérdések, melyek konfliktusra vezethetnek. Sőt ellenkezőleg, azt hisszük, hogy a jövő nagy vívmányát képező reform meggyőzősítésére, elismítésére vezetett az a harc is, melynek az állam és egyház közötti kitérhetőségétől némelyek félnek.

Bármint legyen, megnyugtatót szolgálhat magában az is, hogy az új szellem napjának sugaraí ragyognak be a Sándor-utczai rozoga ház üvegkupoláján. Ezek a sugarak fényessé teszik a jövő látképét; elvakítják és elkergetik a sötétséget kedvelőket. Nincs nekik többé helyük közöttünk: a kor szelleme száműzi őket örökre.

Belföldi hírek. Elhunyt főúr. Gróf Károlyi Gyula, a legkiválóbb főúri család feje, vasárnap hajnalban elhunyt. A megboldogultat, mint evkekké elzött atyját, gr. Károlyi Györgyöt, nyelvrak ölte meg. — Öngyilkosság Pozsony legszebb asszonyainak egyike, Máriássy Anna, egy posta-hivatalnok felesége, a Dunába ugrott s oda veszett. A rendőrség szigorúan nyomozza az esetet, mert nem tartja lehetetlennek azt sem, hogy a szép asszony bűntett áldozata. — Jubilálóalispán. Csanadmegye közönsége f. hó 22-en ünnepelte meg Dr. Mesko Sándor alispán negyedszázados működésének jubileumát. — Képviselek párbaja. Gajári Ódon, a „Nem-

zet" szerkesztője, és Heintaller Lajos orsz. képvis. kardpárbajt vívtak Budapesten. Gajári jobb karján súlyos sebesedés. A párbaj a Hock-Gajári-féle ügy kifolyása volt. — Háza munkások. A főváros hazafia érzelmi magyar munkásai tiltakozó gyűlést tartottak, melyen protestáltak az „általános munkaspárt" ellen, melynek hivatalos közlönye őket az aradi ünnepeken való részvételük miatt megtagadta. — Blinkey Nándor, a főrendiház tagja, a magyar-horvát arisztokrácia egyik legkiválóbbja, Budapesten meghalt. — Beniczky Ferencz tegnap foglalta el főispáni széket Pestmegye rendkívüli közgyűlésén. — A király tegnap Gödöllőről beradott a fővárosba s megtekintette a múzeumok tériátát. — Machlup Lajos, fővárosi gyáros, életének 44-ik évében elhunyt.

Külföldi hírek. Elhunyt erős-egtervek. A krakói hadmérnöki igazgatóság fontos erősség-terveket loptak el. Egy gyanús napidjárt a vizsgálat folyamán elfogtak. — A bolgár nemzetgyűlés megsemmisített három választást, melyeket Gabrovában ejtettek meg. — Nász a német uralkodó családban. Victoria hercegnő esküvője Schaumburg-Lippe Adolf herceggel, f. hó 19-én este történt meg a berlini királyi udvari kapucsiában. — Reformok Finnországban. Orosz lapok jelentése szerint Finnországban a következő reformokat fogják legközelebb életbe léptetni: A finnországi hadsereg bevonása az általános birodalmi hadseregbe; az orthodox papságra vonatkozó összes ügyek átruházása a szent szinatra; az orosz nyelv tanítása és iskolanyelvivé tétele az orosz történelemre és földrajzra nézve, Finnország összes iskoláiban. — A hollandi király meghalt. III. Vilmos, Hollandi király, ki régóta betegkedett, nov. 23-án Hagában meghalt. — Az olasz képviselőválasztások most folynak, s az eddigi eredmények azt mutatják, hogy a kormányt ismét nagy többség fog lenni. Luxemburgban a nagyhercegség és Hollandia közt — Vilmos király halálával megszünt a personal-unio, s Luxemburg visszanyerte önállóságát. — Erzsébet királyné Korfuba érkezett.

Az önkéntes poharköszöntője. A Kosuth elterése miatt elítelt önkéntes ügyében minap érkezett le a bécsi katonai legfőbb törvényszéktől, mint legfelső katonai felelősségi fórumtól, az ítélet, mely, miat előre látható volt, Joannovic önkéntesre kedvezőtlenül ültött ki. A lekeresztet ítélet mindenben megérősíti a katonai főtörvény-szék által kiszabott büntetést. Igy Joannovicnak, ha csak kegyelmet nem nyer az egyetemi ifjuság által beadott kérvényre, le kell ülnie a reá szabott négy hónap, vagyis meg körülbelül két hónapot, mint büntetésének hátralévő részét. Azt mondják különben, hogy Joannovic-csal a térparancsnok

szigorú rendelete szerint igen humanusan bának a fogságban. Saját kérelmére külön tisztizellában van elzárva és saját költségén étkezik, nemkülönben meg van neki engedve, hogy a szükséges könyveket magánál tartsa s tanulmányait folytassa.

Országgyűlés. A képviselőház ülése nov. 24-én. A tegnapi ülésen az elkeresztelési vitát Szentiványi Árpád kezdte, ki a legnagyobb objektivitással az elkeresztelési ügyben támadt érdekeskérdésekről s hangsúlyozta, hogy az 1868-iki törvény a győnebbek védelmére hozottot, tehát a miniszterintencziója, melylyel a február 26-iki rendelet kiadta, helyes volt. — E konfliktusból Szentiványi Árpád szerint csak egy kivétel lehet: van a kötelező polgári házasság. A mi azonban a Szivák határozati javaslatának első pontját illeti, erre nézve Szentiványi Árpád kijelentette, hogy azt nem fogadja el, mert kizártnak akarja tekinteni, hogy bárki is Magyarországon felekezeti érdekeit, meggyőződését és politikai pártállását megtagadja.

Figyelemre méltó pendantja volt Szentiványi Árpád beszédének a Nagy István felszólalása, melyben a szóok miatt „rös és jó katolikus" védte az a főpapság hazafiaságát s érdemeit, s hangsúlyozta, hogy még soha sem érezte vallását akadályknak arra, hogy hazafias kötelességeit teljesítse, s a mely perczen ezt érznie kellene, tud i fogna kötelességét. Beöthy Akos a rendelet törvénytelenségét vitatta és abban hatalmi tulajdonságot lát, mely ellen kötelességének tartja a meghatározottabban állást foglalni és pedig nem is egyik vagy másik, hanem az összes vallásfelekezetek érdekében. Mert hodie mihi, cras tibi! Fenyeves Ferencz a Szivák-fele határozati javaslatot „a jövő iránti bizalomból" fogadta el.

Szóltak meg Szalay Károly, s az ülés végén Leszkó István, a ki mint kath. pap, egyházi szempontból körvonalozta álláspontját a beadott határozati javaslatokkal szemben.

A kereskedelmi szakoktatás. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara emlékiratából a kereskedelmi szakoktatás rendezése ügyében kiemeljük a következőket: A tanulási időnek egy évvel leendő meghosszabbítása mindenkéfelet a szülőket érdekelni kezd, a kiknél a reform ily alakú keresztülvitele a különben is terhes nevelési költségeket egy évi többlettel sújtaná. A kereskedelmi szakiskolák jelenlegi nagy neppességét leginkább az eredményezte, hogy míg az 1883. évi I. t. cz. a köztisztviselői pályák tekintetében az iskolák végzett ifjait egy rangba helyezi a gymnasium-és a realskola abiturientiáival, addig a cél elérését egy évvel rövidebb idő alatt s egy évi költség megtakarításával biztosítja. E kedvezményert igen sok szülő lemondott azon előnyről is, a mit a human irányú közepiskolák végzettségével nyerhet az által, hogy gyermekének esetleg tovább taníttatásával magasabb képesítést és fényesebb életjáratot biztosíthasson. — Ha a tanidő most felémeletnek,

A „DEBRECZENI" TÁRSZÁJA.

A SZÁZAD VÉGÉN.

Csak zúg harang, búgjon komor szavad, Oh mert halottunk van, nagy... nagy halott! ... Minat gyermek földrázó világszátak Verharátán oimtróként fakadott. ... Nőtt... nőtt a gyermek és hogy ifju lón: Felségesek valának tettei: „Egyenlőség, testvériség, szabadság", E három szent eszmét ő küzdte ki!

E lelkes ifju századunk vala, Mosolyva nézték a vén századok, És hogyha az időnek szive van: Rá visszanezve most is feldobog! ... Kézét fogott költészet és való, Ez új eget s új földet alkotott, Amaz, miként a fény pazar forrása Meiengetett, langolt s erőt adott!

Oh mily csodás... csodás az óserő, Lerazva az anyag bilincseit. ... Ha küzdve végtelea maga-ba tör, Hol utatara már csupán a hit! ... Hull bar az egye: az egész halad, Mig kiirt utját bé nem szárnyalá: Itt... itt van a tömeg csodás hatalma, Nem a földé, az égből szállt alá!

És most mégis csak zúg, csak zúg harang, És évtized, egy pillanat csupán,

Vén századunk halálós ágyba dől, S oly csendes anyi küzdelem után! Még homlokát köríti a babér, De már alá pereg tört levele. ... Mi megmarad: halotti koszoruként Viselje a koporsó fedele!

Kelj fel párnádról, bűn párnája az... Ágyad felett ott viraszt a halál... Ha a hit is, mely égből szállt alá, Varázshatalmát elvesztette már: Miben, miben találhatunk erőt?! Hordjuk Prometheusz rablánczait, Örült az is, ki harcra, tette vagyik: Fárd ki halál, tárd holló-szárnyaid!

Fel, a végóra új munkára vár, Irányt szab a hit isteni zava: „Szere-d meg azt is, a ki gyűlöld!" E hit lobogózt ragadó tova... És hőmpolyogtesd lángfolyam gyanánt Ez érzelmet, hadd járja, fussa át: Milliók szívet; ha ezt megtetted: akkor A világot im, összekapcsolád!

Fel, tette, fel, minden perc egy világ! ... A munka nagy, felséges, isteni... Egygyé kapcsolni millió szívet, Az éjszakára napfényt hieneni! ... Hogy „egy akol és egy pasztor" legyen... Az Úr előtt egyengetsz így utat, Nem kard a kézben, csak olajfa ága S a szivben egy magasztos indulat!

Te nem mozdulsz, öreg vagy már nagyon, S az ideál mar ad csak ideál,

A munka felben és az óra fut, A mig parnádon fetregesz: lejár! ... Ábrándos eszmény, minek az nektük? Ezt monddod ugy-e, — emberek vagyunk... S az első bot gyilkos lesz majd kezünkben, Van pelda rá sok: hát oku hatunk...

Bár mint van is: te csak nyugton piheasz... Ágyad felett ott viraszt a halál... Ha a hit is, mely égből szállt alá, Varázshatalmát elvesztette már: Miben, miben találhatunk erőt?! Hordjuk Prometheusz rablánczait, Örült az is, ki harcra, tette vagyik: Fárd ki halál, tárd holló-szárnyaid!

Csend van, örök, halálós nyugalom, Hogy a ki szól, hangjától megriad, Ejj van, hosszú és kínos éjszaka: S hiába kérdezed: mikor virad? Avagy talála vihar szélcsendje ez? Ki tudja, mit hoz egy új pillanat? Felkorbácsolja majd a nagy világot, Miat szel a tenger-n hullámokat.

És hull és hull megint a véreső, Hogy megtisztuljon a talaj s a lég Lobog villám, pusztítás, dörög te vész, Esengve nyujtom karjaim feled... Vész, pusztulás inkább, mint néma csend: A zivatart után kekebb az ég... Csak zúg harang, komor szavad hadd búgjon Nem a halálé, vész harangja légy!

Jánosy Zoltán.

Az elpusztult család.

— Elbeszélés. — Irta: Porcsalmy Gyula.

Magyarhon egyik legszebb részébe vezetem olvasóimat, a Bánvölgyre. Ha a természet-alkotás egyik legszebb művéről, egy szép vidékről akarunk szólni, úgy erről a völgyről bátran beszélhetünk. Ott van a gyönyörű Sajó völgye, közepén a Sajó folyóval, két oldalt erdőborította hegylánczokkal. Ebben fut bele a V. községnél délről jöve a Bánvölgye, mely két völgy találkozására kétszeresen emeli a természet ezen szép panorámájának pompáját.

A falvakkal, dús rétekkel s rengő kalászköztől diszló völgy közepén fut a Bánpataka V. községe fele, két partján meglehetősen távolban csaknem párhuzamosan halad két hegylánczolat. Odább délre aminő kanyarodásokat tesz a patak, olyan kanyarulatu és méginkább bájosabb völgyeket disztik a vidéket.

Ezen a völgyön találkoznak — a többi közt B. háza községgel. Alább, töle délre, a patak egyet kanyarodik s keleti irányból jó felelek. Ennek partján itt-ott házomladványok találunk, melyek ma már csak romjakban hirdetik, hogy bajdan talán boldog családok lako helyei is lehettek.

A patak folyása ellenében tovább — délkelet fele — menve, egy pár szép főkvasú közseget találunk. Ezeket elhagyva, délre kanyarodik le utunk s nemsokára a balföldi hegyek egyik szel-öbbséke régi, hajdan nires vár romjai tárulnak eléük.

reformmal az itt érintett kedvezmény esetén, a kárptól, mit az érdekelt szülők gyermekeik alaposabb kiképzésében nyernek, aligha lesz akkora, mely a kereskedelmi iskolák tanulói rohamos megapadást megakadályozza. Egy másik aggodalom, a mi a hazai kereskedelmi iskolák tanulási idejének meghosszabbításával eszközölné négy évfolyamos szervezetéből felmerül, az, hogy mivel a külföldi hasonló intézetek három éves tanfolyamnak, e körülmény bizonyára a kereskedelmi pályára készülő tanulóink egy részét azokba fogja terelni. Ha pedig nagyobb arányú lenne a magyar ifjúság a külföldi intézetekbe tudulása, ez nem csak anyagi kárral járna reánk, hanem a leendő kereskedelmi osztályok idegen szellemben nevelkedése erkölcsi veszteséget is jelentene s már csak szemponthoz is egy ilyen reform komoly megfontolásra érdemes. — A tanulási idő egy évvel leendő meghosszabbításának egy igen fontos következménye lenne, a mint ezt nagyméltóságod is m. leírásában hangsúlyozni méltóztatott, hogy a kereskedők alkalmazottjait egy évvel későbbre kapnák. Igaz ugyan hogy a kereskedelmi közpiskolák első sorban arra vannak hivatva, hogy a kereskedelemnek használható irodai munkásokat szolgáltatassanak, a kik birtokában legyenek azon gyakorlati szakismereteknek, a melyek képesítik őket, hogy gyorsan és szépen dolgozzanak, biztosan számoljanak és könyveljenek s a magyaron kívül még legalább német nyelven korrektil levelezzenek. E kívánalmak betöltése, elismerjük, hogy első sorban a képzettségétől függ s azt különösen a szakiskoláztatás adja meg s éppen e tudatban óhajtuk hogy az évfolyamok szaporításával az iskolák értelmi színvonalát emeljék s jövőben elméletileg alaposabban kiképzett ifjakat nyújtsanak. Az iskola azonban, bármily jelesen meg is oldja feladatát, nem pótolja, nem is pótolhatja az életet; az elméleti ismeret csak az alap, a melyre még a gyakorlati élet kell, hogy a maga pótló, kiegészítő, betetőző munkáját rakja, hogy az olyan tudásá váljon, a mely biztos irányadó legyen az üzleti élet sokoldalú tevékenységében. Már pedig e művelni hosszabb tanfolyam, mint az iskolák: az oktatás igen kicsinyes dolgokkal kezdődik, s a mi kereskedelmi viszonyaink között abból az áruasztal nincs kizárva s csak fokozatosan fog következni a nehezebb és szélesebb látókört igénylő működési tér. Ezért a gyakorlati kereskedelemre valóban nem lehet közönyös, hogy a képzett ifjúságot egy évvel előbb, vagy későbbre kapja-e, annyival is inkább, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a kereskedelmi szakiskolát végzett ifjak azért idegenkednek a gyakorlati kereskedelmi pályától, mert korukkal, ambíciójukkal nem találják meggyezőnek a pálya azon szerény kezdetét, a melyet a gyakorlati élet számukra egyelőre nyújthat. Már pedig kereskedelmük jövője kívánja, hogy e pályától a művelt ifjúságot ne elijesztesse hanem oda terelje igazságot, mert a kereskedői kar intelligenciájára egyik fontos tényezője lesz közgazdasági erődösésüknek. Midőn a tanulási idő tartamának meghagyását, de az évfolyamok számának szaporítását sürgetjük, tudjuk, hogy ennek legulsólyosabb konzekvenciája a pénzügyi kérdés. A tanfolyamnak egy évvel leendő megoldása már magában is lényeges költségöbbletet okoz. De ha a reform egyszerűsége arra is kiterjed, a mint hisszük, hogy kiterjedni fog, mi-zerint a megmaradó kereskedelmi közpiskolák korszerűen felszerelt, erre való tanerőkkel s a

sikeres tanítás segédeszközeivel ellátott tanintézetekké alakíttassanak, az új szervezet a kereskedelmi szakoktatás költségét tetemesen fogja emelni. Nálunk ugyanis a kereskedelmi iskoláknak nem korszerű felszerelése, hanem számuk rohamos szaporítására volt a főszóval fektetve s ezzel azt értik el, hogy meglévő intézeteink legtöbbjének élete nem egyéb ki-nos tengődésnél. Részint a 4-ik évfolyam felállításából származó költségöbblet, részint a meghagyandó intézetek éltetéseinek tehetése, szükségessé teszi a kereskedelmi iskolák számának apasztását.

Színház.

Nov. 24. —
"A betörők."
(Énekes fővárosi népszínmű, 3 felvonásban. Itt a Róna s z é k i Gusztáv, Zenéjét szerző: Bara n a I s z o. Először adottát a debreczeni színházban 1890. november 24-én.)

Róna s z é k i Gusztáv, a kiváló komikus, ki Debreczenben paratlan népszerűségnek örvend, a tollat is ügyesen forgatja s nem egy műveléért mar el ha nem is zajos de tisztességes sikert. Természetes, hogy színesre lejt, ki a színpadi hatás titkait jól ismeri, a színműrással is megpróbálkozott s egyik-másik darabja nemcsak a vidéken, hanem a fővárosban is szíre került.

"A betörők" cz. darabja is a budapesti krisztinavárosi színpadon adatott először, s a mi színházunk igazgatósága, bizva a Rónaszéki jó nevében, sietett azt mi nálunk is színre hozni. Az igazgatóság azonban ismét csalódott, mert a közönség, melyet közönyből főlrázi alig lehet, nem nagyon törte magát "A betörők" után, így a színház csak félig felt meg.

A darab meseje röviden a következő: Barnai László gépez (H a d a i) betegsége alatt munkátlanul vált és nyomorba jutott. Ezalatt Tarpai Menyhert (B é r c z i) gazdag ügyvéd és háziur látta el őt s családját pénzzel. Tarpai, ki Barnaiét bírn akarja, hogy az asszonyt megtérhesse, adósság és lakber-hátralek miatt végrehajtást kér a szegény család ellen. Az asszonyval erőszakoskodók, de berohan egy rokonuk Veronka (E l l i n g e r I l o n a) s Tarpaiól Barnaiét (K o n k o l y E m i l i a) menti. Barnai azonban a nyomor rossz utra teríti; egy Kókiai Stefi (N e m e t h y) nevű kalandor ráveszi, hogy Tarpaié betörjenek. Barnai csakugyan be is tör a Tarpai lakásába s ott pénzt és értékpapírokat szed össze. — Ugyanakkor fölmegy Barnaié is a Tarpai lakására, hogy odadobja magát a ven kejez karjaiba. A tolvajságra vetemedett férj és a bukas szelen álló feleség találkozása a darab legrámsalib s leghatóságosabb jelenete. Veronka, ki a betörést megsejtette, rendőrkért siet, kik a betörőket el is fogják. Barnai azonban elkerült a bajt, mert az asszonyok tanácsára a rendőrség előtt azt valija, hogy csak szinleg tartott a betörőkkel, s a betörést tulajdonképen megakartá akadályozni, a mi sikerült is. A rendőrséget e vallomásnak hitelt ad s kideríti, hogy Tarpai elikkasztotta a Barnaié örökségét is, melyet most a sokat szenvedett család megkap. Tarpai pedig az igazságszolgáltatás kezébe kerül.

E mesehez fűződik Zajacek Venczel (P u s p ö k k i) tót házmester és házastárs ne jenek (V e r t á n A n n a) derültésgérett keltő epizódja s a Veronkára szerelmes vice-házme-ster (H a t v a n i) jelenete. Előbbiek kibekü-nek, utóbbiakból pedig boldog pár lesz. A mi magát a darabot illeti, az nem

annyrá népszínműnek, mint inkább f ő v á r o s i életképeknek lenne nevezhető s midőn méltait akarjuk, nem a népszínmű zsinór-mértékét kell ráalkalmaznunk. Alakjai élethűek, egyes jelenetei — ha nem is újak — de sikerültek; a mese szövésén meglátszik a színpad ismerete, az epizód-alakok pedig a jó komikusra válnak. Legsikerültebbek is a darabban ezen epizód-alakok, különösen a tót házmester és a tüzről páttant Veronka; előbbi P u s p ö k k i, utóbbi pedig E l l i n g e r I l o n a játszotta igen ügyesen. Mellettük kiemelendők még: B é r c z i, H a d a i, K o n k o l y E m i l i a és H a t v a n i.

A darab nyelvezetén itt-ott simítani kellene; a hatás közepes volt; a Barna I s z o által szerzett dalok nem igen nyerték meg a közönség tetszését. — Az ujdonságaak hosszú életet nem jósolunk.

A jutalom játékok december havában kezdetüket vendik. Az első jutalomjáték társulatunk kedvelt primadonnája, **B. Csorvári Ilona** asszonyé lesz s e jutalom-játék decz. 9-én tartatik meg. Valószínűleg a "Rip-Rip" operette kerül ez alkalommal színre. B. Csorvári Ilona gyönyörűen csengő hangja, minővel kevés primadonna rendelkezik, s diszkur-játéka megerdített, hogy jutalom-játéka valódi jutalom-játék legyen s reméljük is, hogy a közönség nem fog kései elismerését kifejezni azon énekesnő iránt, ki a több babert teremt külföldi színpadokat ott hagyta, hogy a hazai közönséget gyönyörködtethesse dalával!

HELYI HIREK.

Színházunk sorsa. Tegnap számunkban közöltük a színiügyi bizottság vasárnap üléseinek lefolyását röviden és tárgyilagosan. E uttal sem kívánunk annak kritikájába bocsátkozni, noha lapjainknak szombati cikkünk irányára tett cenzúrára arra nagyon is alkalmas adna. Bármennyire is sajnáljuk, hogy a színiügyi bizottság a taghadatlan bajok gyökereit orvosiátt abban vélte feltalálni, hogy egy v i s s z a v o n t, jogilag tehát nem létező beadványt tárgyalta s elfogadott s a Valentin Lajos rövid elbocsátása meglepő mindazokra, kik áldozatként ügybuzgóságát épp úgy méltányolják, mint maga a bizottság: mégis felette megagytató, hogy a színiügyi bizottság az állandó színházi segély s a nyári vándorlás lehető megszűntetésének eszméjét magáévá tette s hogy a társulat szétrobbanását gyökeres javaslatával megakadályozni törekszik — a mi azonban a pályázat kihirdetését illeti, azt csak akkor helyeselhettük, ha a mostani társulattal a fenálló szerződést betartani nem lehetne. Ertesülésünk szerint Valentin Lajos az igazgatást hajlandó Gyöngynek teljesen átadni, viszont Gyöngyi kész azt minden terheivel együtt magára vállalni s meztelenül szerint tökéletesen megfelelő megoldás volna, ha a színiügyi bizottság Gyöngyivel a városra sem nagyon kellemes i d ő k ö z i pályázat mellőzésével újabb szerződés megkötése iránt a tárgyalásokat megkezdene. Természetesen ezt úgy óhajtanók, ha a társulat szervezésében a színiügyi bizottság magának kellő

befolyást biztosítsa s az állandó segély megadásával a társulat művészi színvonalát iránt formálható méltányos igények érvényesülését minden irányban lehetővé tenné. Ez álláspontunkban a Valentin visszalépése után nemcsak a méltányosság vezet bennünket, mely azt követeli, hogy Gyöngyit a társulat végsős helyzetében eddig hozott tetemes áldozatait lehetőleg kárpótoljuk, hanem Gyöngyi általános ösmert vezetők képessége s egyéni ügyi miat anyagi megbízhatósága, a mi színiügyeket egy újabb vállalkozással járó eselyektől teljesen megóvná.

Az időjárásról mostanában veszedelmes dolog írni, mert nagyon könnyen megtörténhetik, hogyha mi most verőfényről írunk, mire az olvasó kezébe kerül a lap, már akkor javában zuhog az eső. Így a mult csütörtökön is azt írtuk, hogy olyan szép verőfényes napok járnak, mintha t a v a s z o d n é k. Az ám! Csütörtökön este elkezdtek a hópelyhek szaltingózni, s rövid idő múlva fehér lepellet volt bevonva az egész város. A fehér lepelletből másnapra csunya fekete habarék lett, s meg az aszfalt-járdán se lehetett találni egy darabka száraz foltot. Tegnap is késő estig hullott az ősi eső, ma reggel pedig már kiszűtt a nap. Hogy estére milyen idő lesz: azt még a százesztendő jóvendő-mondó se tudná megjósolni. A kem ny ilyok beálltát várva-várják már a korszolya-sport hívei.

Az artézi kut tovább furatása tárgyában a holnapi városi közgyűlés fog dönteni. A jog- és pénzügyi bizottság azt a javaslatot hozta, hogy a kut furása ne hagyassék felbe, hanem bizassék meg Zsigmondy, hogy nyolczadélfelzár meteren tul is folytassa a munkát — az eddigi feltételek mellett. Ha már anyai tenger-pentz bele nem öntünk volna e kutba: legokosabb lenne annak a furását egyszerűen abbahagyni, s helyette egyszerű, de bővizű kútnak furatni. Debreczennek az artézi kuthoz különben sincs szerencséje, s félt, hogy a nagy-templom-előtti kutnál kútnal folytatott munkálatok is eredménytelenek lesznek!

Színházunk sorsa. A jog- és pénzügyi bizottság tegnap ülésen tárgyalta a debreczeni színház ügyét, s azt a határozatot hozta, hogy színtelen javasolni fogja a tanácsnak a Valentin szerződésének felbontását es az 1500 frt segély megadását.

Polgármesteri jelentés. Vettük Debreczen szab. kir. város polgármesterének évi jelentését az 1899. évről. — A nagy gondallal összeállított jelentést ismeretnői fogjuk.

A tüdővész gyógyítása. Az első beoltások Budapestén az izraelita kórház tenyes berendezésű telepen történtek meg vasárnap délután 4 es 6 óra között Koch tanárnak korszakalkotó találmányával a tüdővész ellen. Dr. Szigetú Marton gleichenbergi főúrdorvos vizsgálta érkezett Berliából s a Koch tanár szivessegeből kapott oltóanyag egy részét az izraelita kórház betegeknek beoltására fogja használni. Dacára annak, hogy az oltások megkezdését titokban tartották, a főváros orvosi tekintélyei nagy számban jelentek meg a kórházban s igen sok orvosnövendék is volt jelen. Az első beoltott egyen Egler Flúip 61 éves öreg ember. Stiller tanár regebben kezelte a kórházban s a nagy halgatóság előtt előadást tartott a beteg állapotáról. A második beoltott ember Bleuer Armin 19 éves süketnema nyom-

Ezen várhegy közelében, lenn a széles völgy ölében áll egy romladozó erdész lak. A szel keresztül sivit a tetéjén, itt-ott a falán is. Melleképletei meg egészen romokban hevernek, amiknek előidézésén segített a környékbeli lakosság is, habár babonás hiedelmekkel vannak is a lak iránt, de azért az épületek használható részeinek elszállítását egy-egy bátorabb ember nem állította véghez fínni.

Ezekről akartam csak megemlékezni, a mint történetünk eseményeihez fontosabb helyekről, hosszakk tartanám a vidék egyéb — bár érdemes — részleteit itt felsorolni.

V. községtől jöve délfelé — attól, ahol a két bajos vidék egymással ölelkezik, ahol a két kis folyócska egymással találkozik, — B.-háza alul, ahol a völgy egyet kanyarodik nyugatnak, s egy gyönyörű völgyzornulatot képez, ezen végig jöve délkeletfelé, mindjárt az ut mellett két épületrommal találkozunk. A közelebb található az ut jobb oldalán, a hozzá nem messze levő másik rom pedig az ut baloldala felől áll. Amaz epen egy hegy tovebe épült s kisebbszű lakás volt, — emez volt gyesebb helyre, ameanyiban az ut baloldali részén levő hegy csoportig nagyobb térség terül el.

Ezek a romok hajdan, — még a 70 es évek elején, — szép épületek valának. A hegy toveben épült ház ispáni lakás volt s a családja s egyszertűbb volt, mint az ut másik szelen levő, mely urasági lakul szolgált. — Homlokzata az utra nézett, míg a lepcsőzött veranda pedig az északra fekvő, nem messze levő, bokrokkal benőtt hegyekre. — Az épülettől mintegy 10 ónyi távra melleképületek állottak, azon alul rét, a réten keresztül folyik a Bápataka, a patakban tul emelkednek ismét a hegyek.

Ez a gyönyörű helyen fekvő lakás, pár ezer holdnyi hegyen fekvő erdősséggel s a völgyi szántóföldekkel együtt a Szentkereszti Bámuel volt, ki családijával ide vonult ezen bájos vidékre, elete napjait leéla. — Valóságos paradicsommal alakította ezen birtokát, midőn

hivataláról leköszönt s a magányba vonult. — Lakása körül lugasokkal ékített kertet készített, mesterséges vizesekkel.

A 70 es évek elején vagyunk, nyár derekán. Szentkereszti és családja egy felig üvegezett előszobában csendes társalgás között volt együtt egy vasárnapi délután. A szobákában hatan voltak együtt.

Az öreg Szentkereszti egy hatalmas termetű, 55—60 év körüli szép barna férfi az előszoba közepé reszen elhelyezett bördívanyon fekszik, lapokat olvassa. Az előtte álló olvasó asztal telve hirlapokkal. Fejénél egy fotelemben ül a felesége egy 45 évesnek látszó, nyílt magas homlokú, széke nő, arcáról itelve hajdan rendkívül szép nő lehetett. Most már az idő néhány ránczot is húzott arczára, de mindez még kevés ahoz, hogy a hajdani szépség nyomait elenyésztesse. Most hallgatagon, csendes kötégetessel töltötte az időt, koronként beleszólvá a fiatalok beszélgetéseibe, akikel is mindjárt megismerkedünk.

A hosszú, keskeny szobácska egyik szegletében varrógép állt, melynel úde arczu széke fiatal leánya ül, rakonyókölve a gépre, s úgy nézett át a vele szemközt ülő nyílt arczu, nyílt tekintetű ifjura, ki vele félhangosan beszélget s hogy társalgásuk kedélyes, mutatja a leánya sokszor fél-felhangzó kacajja s az ifju mosolygó arcza.

Ez az ifju Gálóssy Kálmán hivatalnok R . . . bea. Szép, nyuánk természetű, szabályos arczvonásai, göndör gesztenyészín haja, kis bajusz s szép kórskakál különböztetik meg attól a másik fiatal embertől, ki a szobácska másik részében egy kis dolgozó asztalka mellett ül, csendesen, hallgatva nézi a dolgozó asztalka másik oldalán ülő barna leányt, ki szintén szótlanul néz ki az atlakon a közeli hegyekre, csak koronként fordul a fiatal ember felé, mikor az szól hozzá s rövid, de nem kellemtelen feleletekkel elegeti ki. — A fiatal ember tekintete pedig mindig a leánykán csung, talán épen azért keres az más pontot szeméinek. — A fiatal ember erdész ruhát visel;

sokkal alacsonyabb, mint ama másik. Arczvonásai kemények, szilárdak; az arczóra barnasága mutatja, hogy kevés idő töltöt a szobában. — Csak koronként szól egyet-egyet a vele üléselkötő Gálóssy szavaira, másszor meg, hogy a leányka is nézzenen már másfelé is, a mamához beszél pár szót.

A két leány a Szentkeresztié; a nagyobbik Jolánka, a kisebb Aranka. — Jolánka karcsu, sugar terműt, gyönyörű aranyszínű szőke hajjal, nehelejtés-kék szemekkel. Csaknem ellentete a fiatalabb Aranka, ki tökéletes barna szépség. Sötét, gesztenyészín haja, ragyogó fekete, mely tűzű szemei, rózsapiros orrcsacskái voltak.

Gálóssy Jolánkának a jegyese volt, már felév óta jártak jegyben. Jövő tavaszra már az esküvő is elhatározott. Masik fiatalunk az erdész, Vadassy Árpád, a kisebbik leányka jóvendőbeli férjének lett kismelve. Az eljegyzés nem történt meg ugyan, a leány fiatalasága miatt, de hogy nemsokára bekövetkezik, azt a fiatalok egymás iránti viselkedéséből is láhattuk.

Volt még a családnak egy tagja, a fiatal Szentkereszti Elemer, ki az x-i gazdasági intézetben tanult s ezidőszertir tavol volt tanulmányai miatt, a szílei háztól.

A szülők sok gondot fordítottak gyermekeik nevelésére. Elemernek a gazdasági pályához volt kedve, tehát erre képeztették. — A leányok odahaza, a szílei háznál — a legtermészetesebb, s legjobb nevelő helyen — az edesanyai szárnyak alatt neveltettek jó háziasszonyokká.

— Gyermekek — szólalt meg Szentkereszti, a lapot letéve s fölkelve — úgy látom, itt nagyon keveset szórakoztok; menjünk ki a szabadba, a kertbe, ha ellenetekre nincs.

Az indítvány köztetszéssel elfogadtattott. Ki-ki a maga párfájával kiindult a szép kertbe, mely a ház előtti nagy térségen terült el, s a tekervényes kerti utakon kedélyes be-

Aproposok.
A corpus uti nok, Spandau parancs szavakkal, hanem m hadilábon állt. III. azoban nagyon ked dora miatt. Egy este rálylyal társaloga, pillanatot meg, aki ut tetszését. Felseg — nézze csak minő gette . . . delicti!

Mit tala j uszály? Az uszály jóni. Ez alkalommal nyúlegesen nyilatkoz uszály nem más, m kiserlete a női nem valói meghosszabbítás nedves időben pedig litve, hogy az élvezes cseleiszer arra, hogy lan emberek letapsolikas harisnyát elfed

A ken-fu- g a. Boldog, a ki se hase n fogjak félrele miben, sem hisz, me — Boldog, a kinek hasem fogjak kiraboz szoral ügyvédre, me szteni. Boldog, a ki soha senki sem fogja illethetni. — De keves az enni valója hatja el gyomrát.

Vállalkozók lamvasutak gepgára vas- es aczélgyár ig es kir. szab. kassa sága a m. kir. által nálaik üzletvezetéség körvas, forromangau anyagszereket es pal sára pályázatot hiro zessel figyelmeltetne ohajtok, hogy a kö es részletes kimutá delmi es iparkannat utca 1445 sz. a.) tekintethetők. Debre resk. es i par

Közsegek es miszerint G. Soak közsegek, felsőbb jo ey alatt egy kis

Engedjétek meg, kedvesem — szóla Elemer a közönségek után — hogy bemutatam Lombly Károly kedves barátomat, tanuló-társamat. Most együtt végeztünk, eljött korunk egy pár napot tölteni . . .

Engedjétek meg, kedvesem — szóla Elemer a közönségek után — hogy bemutatam Lombly Károly kedves barátomat, tanuló-társamat. Most együtt végeztünk, eljött korunk egy pár napot tölteni . . .

Engedjétek meg, kedvesem — szóla Elemer a közönségek után — hogy bemutatam Lombly Károly kedves barátomat, tanuló-társamat. Most együtt végeztünk, eljött korunk egy pár napot tölteni . . .

(Folyt. kov.)

dász, a kit egy év óta kezelnek a kórházban. Egy nővere tüdővészben halt meg, bátyjának lupus van. A fiatal ember erősebb testalkatú lévén, másfél milligrammnyi oltóanyagot fecskendeztek a bőre alá. A legérdekesebb eset a harmadik volt, a belgyógyászati osztályon Szabó Ferencz hordart oltották be a diagnózis megállapítására. Két év óta erősen köhög a paciens, de tüdejéből nem köhög ki váladékot s bacillus jelenléte nem volt konstans. A beoltás célja tehát az, hogy beáll-e nála a reakció, vagy nem? Ha igen, akkor konstatació van, hogy tüdővész és az oltóanyagot folytatják. Ezután az egész társaság Barón Jónás egyetemi magántanár sebészeti klinikájára vonult át s ott dr. Szigetzi külöleges gümöbetegeket oltott be. Egy Knittel Katalin nevű 20 éves leányt mutatott be Havas Adolf egyetemi magántanár, a kinek gyermekekora óta bőrlupusa van s egész jobb karján látható a farkasbék. Itt a befecskendezés öt-ötzöt olyan nagy adagjal végezték, mint a tüdőbajosoknál. Ezután egy 8 éves kis fiút, Weisz Miksa rákospatolai szatócát kezeltek, a kinek sarjadzó bőrlupója van. Widder Miksa 32 éves tanítónak bal felső lábcsáráján csontgümöcs van. Két milligramm oltóanyagot fecskendeztek a bőre alá. Ezeket a betegeket a kórház főorvosai választották ki s beoltásokra s most megügyelik rajtuk az oltás eredményét.

A nagyváradi keresk és iparkamara legközelebb már véglegesen szervezkedik. A keresk miniszter az ügyrendi szabályzatok amaz intézkedését, hogy a titkári állás választás vagy meghívás után tölthető be, olyképen módosította, hogy csak pályázat után tölthető be s a megbízás mellőlendő. A helyiség is ki van bérelve. A pályázatot közelebb kihirdetik s újévkor a kamara megkezdí működését.

Ingatlanok forgalma a debreczeni törvényesek mint telekkönyvi hatóságnál f. é. nov. 15-től 22-ig. Dézsi János és neje Balogh Erzsébet veszik özv. Némethy Sándorné Barta Sára és Némethy Julianna Nagy Jánosné új földét 451 frt. 28 krért. Székely József és neje Weisz Karolin veszik Gebauer Károlyné Fodor Zsuzsanna házat öndódi és új földével 18,000 frtért. Sarkadi Károly és neje Kocsis Mária veszik Erdődi Károly és neje házat 800 frtért. Zádor Lajos, mint a debreczeni kereskedő-társulat elnöke, veszi Főrián János és társai házat öndódi földével 16,000 frtért. Szikszay Gyula veszi kiskoru Jeney Belaházát 2200 frtért. Molnár Lukácsné Weidner Jozseffa veszi Dr. Kocsár Gábor öndódi szántó földét 330 frtért. Harsányi Sándor és neje Sóvágó Mária veszik Filótas Irén és társai új földét 11,000 frtért. Szentesi Jánosné Tökés Julianna veszi Illés Balint házat öndódi szántó földével 9000 frtért. Kozma János és neje Borbély Róza veszik Máthé Albert házat 580 frtért. Szentesi János és neje Tökés Julianna veszik kiskoru Erdélyi Imre halápi 5 boglyás kaszálóját 1600 frtért.

Aporóságok. A corpus delicti. Petery tábornok, Spandau parancsnoka, nemcsak az idegen szavakkal, hanem még a német nyelvvel is hadilábon állt. III. Frigyes Vilmos király azonban nagyon kedvelte Peteryt katonás modora miatt. Egy este az udvari báiban a királyiál társaloga, gyönyörű termetű hölgyet pillantott meg, aki ugyan megnyerte az öreg ur tetszését. „Felség!” — kiáltott lelkesülten — „nézze csak minő remek corpus... teringette... delicti!”

Mit tulajdonképpen az uszály? Az uszály ismét divatba kezd jönni. Ez alkalommal egy berlini uszály szörnyűségesen nyilatkozik az uszályról: „Az uszály nem más, mint a szobáknak halvány kisérlete a női nemnek visszintés irányban való meghosszabbítására; seprű száraz időben nedves időben pedig törőrongy, nem is említve, hogy az elvesztett esznek gyász fatyola; czélszerű arra, hogy roszakaratu és vigyázatlan emberek letapossák, hogy a mocskos és likas harisnyát elfedjék vele.”

A kon-fu-cse hét boldogság. Boldog, a ki semmihez sem ért, mert sohasem fogják félreéteni. Boldog, a ki semmiben sem hisz, mert sohasem fog csalódni. — Boldog, a kinek semmije sincs, mert sohasem fogják kirabolni. — Boldog, a ki nem szorul ügyvédre, mert sohasem fog pört veszíteni. Boldog, a ki mindenkit gáncsol, mert soha senki sem fogja a reszrebajás vádjával illethetni. — De legboldogabb az, a kinek kevés az enni valója, mert az sohasem rothatja el gyomrát.

Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. államvasutak gépyára és a diósgyőri m. kir. vas- és acélgyár igazgatósága, továbbá a cs. és kir. szab. kassa-oderbergi vasut igazgatósága a m. kir. államvasutak duajobparti vonalának üzemeltetése különféle anyagok (tűkvas, ferromangau, alumínium stb.) illetve anyagszerek és pályafenntartási fák szállítására pályázatot hirdetvén, erre oly megjegyzéssel figyelemztetnek a szállításban résztvenni óhajtok, hogy a közelebbi szállítási feltételek és részletes kimutatások az alóírt kereskedelmi és iparkamara hivatalában (nagy-hatvan utca 1445 sz. a.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen, 1890. nov. 20. A keresk és iparkamara.

Közsegek egyesítése. Közhirre tétetik, miszerint G. Sóákna és Sós-Szt.-Márton közsegek, felsőbb jóváhagyás folytán, G. Sóákna egy alatt egy kis községgé alakultak. Debre-

czen, 1890. nov. 22. Debreczen szab. kir. város rendőr-főkapitánysága.

Sok évi megfigyelés. — Emésztést gyengesegeknél és étvágyhiánynál, általában minden gyomorbanál, a valódi „Moll-féle seidlitz porok” bizonyultak leg-sikeresebbeknek a többi szerek fölött, minden gyomor erőitök és vértisztítók közt. Egy doboz ára 1 frt. — Széküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. — A vidéki gyógyszerészekben határozottan Moll A. készítménye kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával.

Debreczeni élet.

Ismét előjön a táncz korszaka! E tragédiába való mondas legeg a debreczeni fiatalság ajakán, midőn odapillant a meghívókra, melyeket már özönnel küldözgettek szét városban. A kedves bakfis-mulatságok nem-sokára megkezdődnek és ismét gyönyörködhetik a mi szívünk azokban a piros-pozsgás arczocskában, kíváncsi szemekben, melyeknek birtokosai részint most kerülnek be először a bái-terembe, részint meg nem igen sok részük volt az isteni tánczban.

Óh, a táncz, ahoz értünk mi és erről messze földön híresek vagyunk, s különösen a debreczeni lányok értik a módját ennek a furfangos mesterségnek. Csokolni való, aranyos kis bakfiknek lesznek a legközelebbi táncmulatságok közönsége. Az apák már érzik, hogy van valami a levegőben, s lassanként elmaradoznak a sörházakból, mert az a kis szarnok meghagyta, hogy neki gyönyörű ruhát csináltasson am a papa! Óh keserves idők, mily hamar eljöttek, sohajtanak fel az öregek, míg a kicsike hamiskásan néz a tükörbe, találgatja, szép e? Persze, mindég arra a megállapodásra jut, hogy nem csak szép, de nagyon szép.

Előre elgondolja magában a kis bakfis, hogy azzal a barna fiatal emberrel hogy fog majd beszélni, annak a szökének pedig mit kell mondania, hogy zavarba hozza. Mert hunczutok am a kicsikék, ártatlan naivsággal úgy zavarba tudják hozni a „korosabbat”, hogy azt sem tudja, h-e vagy lány? A kicsi meg úgy kaczag rajta magában.

Debr-czenben most oly sok a gyönyörű bakfis, mint még ritka esztendőben. Mind oly kedvesek, szépek, de borzasztó hamisak.

Van bennök élet, elevenesség és kedély, a nélkül, hogy akarnák. Sokszor oly okos dolgot mondanak csupa naivságból, hogy a tudós is megakad rajta. Hátha meg a szerelem témája kerüli föl! A kis hamis pirul, elfut, vagy kövéremedve áll egy helyben, de azért gondolkodik és azon téri a kis fejecskejét, mint lehetne trefát csinálni a komolyságból. Mert a bakfis csak akkor gondolkodik komolyan, ha egyedül van; akkor meg ábrándozik is, de már mással szemben ismét incselkedik benne a huncuzság, mely azért elragadó, mivel önkentelen, naiv.

Egy arany-szöke haju bakfisnak — azt mondja a pletyka — hatalmas körmondatokkal ecsetelte forró szerelmét egy magas, kiborotvált szakalú fiatal ur. A bakfis azt is megengette neki, hogy a kezét megfogja, de rá nézni nem mert az imádóra, csak úgy fél szemmel kacsintott neha az arczára, melyen ott ült az epedés és ez oly furcsának tűnt fel a kis bakfisnak. Hát meg mikor az ifju azt moudta: — Szeretlek, ugy, hogyha Isten lennék, felvinnék magamhoz az égbe és ott terdelpeve imádkoznám föléd.

A kis aranyos roppant zavarba jön, aztán felkapja a fejét: — Kovács ur, szereti maga a mákos lakat? Akkor nálunk ebédel, ugy-e?

Egy másik debreczeni bakfisoról meg azt beszélük, hogy ilyen kérdést intézett a mamájához: — Te mama, hogy lehet az, hogy te Kolozsváron születel, a papa meg Szegeden, én meg Debreczenben és még is így összeke-rültünk?

Leontosz. — Uj naptár. Megjelent a „Képes Csalládi Lapok naptára az 1891-ik évre.” A szépen és gazdagon illusztrált naptár egy tartalomra, mint kiállításra nézve bátrán kiállja szépirodalmi termékeinkkel a versenyt. Szépirodalmi részét: Tolnai Lajos, Rudnyánszky Gyula, Beniczky-Bajza Lenke, Pósa Lajos, Kaas Ivor, Sziklay János, Dalmady Győző, Felmeri Lajos, Brankovics György, W-s, Némény Imre, Makranczi, Rózsahegyí Náci, Molnár Viktor, Szerelmehegyi Moczár Jolán, Lauka Gusztáv, Hódásági T. Károly dolgozatai gazdagítják. Humoros részében: 16 kép és számos anekdota neveletti meg az olvasót. M u l t a t t a t ó r é s z e: A szinek, a virág-, a napernyő-, a legyező- és

bélyeg-nyelven kívül számos szellemes apróság gal kedveskedik. A gazdasági, kertészeti részben és az orvosi tanácsadban megbecsülhetetlen cikkeket talál a jó gazda, gazdasszony és családanya. A konyhaszati rész a háziasszonyt az ételkészítés gondjaitól menti fel. Az általános naptári rész, az év története, a naptári jóvendőmondó, a czimtár s a hasznos tudnivalók egészítik ki a naptárt, a melynek ára 60 kr. Kapható minden könyvkeveskedésben, a hol a „Képes Csalládi Lapok”-ra is elő lehet fizetni negyedévre 1 frt 50 krért.

Közgazdaság.

Gabnaárak. (Budapesti terménytőzsde nov. 22.) Buza tavaszra 8.06 pénz, 8.08 áru. buza őszre — pénz, — áru, május-juniusra — pénz, — áru. Tengeri (uj) 1891. máj.—jun. 6.27 pénz. 6.29 áru, aug.—szept. — pénz, — áru. — Zab őszre — pénz, — áru, tavaszra 7.35 pénz, 7.37 áru. Káposztarepce augusztus—szeptemberre 13.60 pénz, 13.70 áru.

Sertésvásár. A kőbányai sertéskereskosarnok távirata nov. 22. Az üzlet szilárd. M. urasági öreg nehéz 42.—43.— frtig m. uras fiatal nehéz —44.— frtig, magy. urasági fiatal közép 44.—44.50 frtig, magy. uras fiatal közép 44.—45.— frtig, magyar eszedett nehéz — frtig, magyar eszedett közép 43.50—44. frtig, magy. eszedett közép 42.50—43.50 frtig, szeb. átmeneti nehéz 42.50—43.— szeb. átmeneti közép 42.50—43.— frtig, szeb. átmeneti közép 41.—41.50 frtig. Az árak hialtal sertéseknél páronkiut 45 kgl. 4%-os levonással métermázsánkiat értendők. Romániai és szebriai sertéseknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronkiut 4 forint aranyban vam fejében megfértetik.

Sertésállétszám: nov. 20-án volt készlet 101,450 darab, nov. 21-én felhajtott 1828 darab, nov. 21-én elszállított 2138 drb. Maradt készletben 101,140 drb sertes.

A kelet fejedelmei.

Vambéry felolvasása — A magyar tisztviselők országos egyesületében vasárnap este V a m b é r y Armin felolvasott a „Kelet jelenlegi fejedelmeiről.”

A felolvasó, kit a terembe léptekor meg-eljenztek, mindvégig csevegésszerű szabad előadásban, olykor olykor térképen való magyarázatokkal egészítve ki fejtegetéseit, jellemezte a mohamedán Kelet jelenlegi fejedelmeinek egyéniségét, mint a melyben vissza tükröződik az a siker, mely európai kulturánk a Keleten való terjesztésének majdnem századeves művét kiseri.

A művelődés napja ott először is a hegy ormat világítja meg s onnan a völgyekbe s a melyen eső rejtekekbe szorul: nálunk Európában ma már azt látjuk, hogy e nap a hegy lejtőit világítja meg, hogy a középsztaály ad példát a felsőbb osztályoknak abban, hogyan kell szellemileg haladni.

Kezdi az indiai országokon, elsősorban említve Haidarabad államának bizamját, M a c h b u b Alit, a ki ma körülbelül 26 éves, szikár fiatal ember, és egyrészt typusa a keleti kenyuralomnak, de másrészt már egészen elszakított a angol műveltséget a társadalmi érintkezésben.

A bopoli bagum (fejedelem) egy hat éves korában trónra lepett, ma 48 éves a szsonya, a ki a legnagyobb erélyvel kormányoz, s a mellett gyönyörű himző munkákat vezet, melyekkel meg-megajándékozza az országbeli angol viczekirályokat. A maissuri trónon igen jámbor mohamedán fejedelem ül, a ki mindazonáltal angol befolyás alatt nagy tényezője a haladásnak. — A hol előbb az özvegynek ferje halála után máglyára keile lépni, a hol öt-hatszáz fiatal leánygyereket a Gangesbe dobtak, mert szégyelték a leánygyermeket, ott ma már legálább egy millió indus folyékonyan beszél angolul és nehany száz ezer van, a ki Horáciust és Virgiut olvassa, sőt vannak indus tudósok, kik európai tudományosságban kitűnnek. Erdekés apróságokat beszélt az előadó Afghanisztánról, melynek egyik régebbi fejedelme ma is dicsekszik azzal, hogy ő ismerte fel Vambéryban az európai embert.

Bokharávol és Kiváról szólva áttért azután Persiára s érthetőleg fokozódott az érdeklődés, midőn a tavaly nálunk is járt Nassreddin sah személyiségét jellemezte. Ifju korában — ugymond Vambéry — a fejedelem anyja tanácsára kivégeztette legjobb barátját, s a megbánás, a mit később e tette miatt érzett, egész életére kihatott.

Egy ellene szót összeesküvés vezérét: egy közpöcs embert, a kit halálra ítélték, a sah emberei körülfogták, mellébe lyukat vág-tak, zsirjába égő gyertyákat dugtak, úgy hogy midőn ezek végig égtek, a zsirjából égett ki a fagygy.

Ilyen hasonló legyetlen módokon bánt el a sah ellensegeivel. Miután azonban a Persiában tíz évig dühögött forradalmat teljesen leverte, egész figyelmét az európai kultúra meghonosítására fordította és ebben az irányban teljesen komolysággal működött, úgy hogy nem híven jellemzik a sah-t az európai lapok, midőn öt komikus alaknak szeretik feltüntetni.

Nagy vadász volt egész életében; a felolvasó tanuja volt, midőn egy izben egy két

csövű fegyverrel két egyszerre felhajtott pénzdarabot egymásután eltálat. Eteiben és italban igen mértékletes; szesz italokat nem élvez; a hízlegést nem szereti. Bár környeztetől gyakran kénytelen elfogadai.

Midőn Budapesten járt, a muzeumban paleontologiai dolgokról adott igen jó magyarázatokkal bamuatiara ragadta kiserőit. A képeknel egyenként megismerte, hogy milyen festőtől való, a mi egy keleti fejedelem-től nagyon sok és modorában nem látszott meg semmi abból, a mit az európai lapok híreszteltek Nem áll az, mintha rendkívül büszke volna: sőt éppen leereszkedő voltának számos tanujelét adta.

Igen vonzóan beszélt a felolvasó azután Abdül Hamid, a jelenleg uralkodó török szultánról. Kihz régi személyes ismeretseg fűzi, megvilágítja egyszermind a gyakran emlegetett „soknejűség” igazi mivoltát. Abdül Hamid szultán Vambéry szerint oly uralkodó, a ki ritkija párját.

Korán reggel kel és fogad hivatalos ügyekben. Dolgozásátalán egyfelől egy halmozás, másfelől egy halmoz hivatalos okmány van. Aránylag igen művelt ember. Nincs az európai politikai s társadalmi életben egy mozzanat sem, mely figyelmét kikerülne. Terveiben nagyratóró; főfigyelmét az iskolákra fordítja.

A mi szokásait illeti, keveset eszik, szesz italokkal nem él, öltözete rendkívül egyszerű. Csak egy uóvel el s gyermekei iránt rendkívüli gyöngédséggel viseltetik. Egy szenvedélye van: a szép ló. A megszálljabb mént is derekasan megüli. A kertjét is nagyon szereti. Ó az első szultán, ki bamulatos nyájasságot tanusit a hölgyek iránt.

A felolvasó azzal végzi, vajha mi, mint szintén keleti eredetűek, hosszú ideig élvezhetnék a béke áldását, hogy minél több erőhöz juva, a Kelet népének megmutathassuk, miként keleti eredetűnk dacára itt Európában egészen felvilágosodott, gazdag és boldog nemzet lettünk!

Debr. Színház.

Holnap szerdán 1890, november hó 26-án, páros bérletben:

Tulipatán.

Operette 2 felvonásban és Varázshagedü.

Operette 1 felvonásban. Főszerkesztő: Szinyay Gyula. Felelős szerkesztő: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Samu. Kiadó: Kutasi Imre.

SZABÓ LAJOS FIAI

czégnél ujonnan raktárra érkeztek: Női ruhaszövetek, Szines mosó velezek, Téli (Himalaya) kendők, Alsó ingek, nadrágok, Harisnyák, keztük.

Nagyválasztékban: FÜGGÖNYÖK, ÁGYTERITŐK, Flanell takarók, lópokróczok, Szőnyegek.

JAEGER.

Kardos Lászlónál czeleglő-utczaifő-és piaczi fióküzletében Kaphatók az eredeti és egyedül valódi JAEGER egé-zség-fentartó és fejlesztő ingek, ujjasok, labravatók, férfi és fiuk részére. Ingok, ujjasok, vállfűzők, vállfűzővédők, bugyogók, szoknyák, mellvédők, térdmelegítők hölgyek és leányok részére.

Lovagló mellények, láb-szármelegítők, haskötők, a katonaság részére. A gyakorlati folytán legkitűnőbbnek bizonyult egé-zségvédő, mosható

Jaeger utczaifü-öltönyök

minden szinben és többféle szabás szerint. Férfi, női rövid és hosszú harisnyák. Nagyválaszték: szines ablakfüggönyökben, gyapju ágyterítőkbén és flanel takarókban. Rumburg. Creas és Irlandi vásznakban, fehér- és szines szembekendőkbén, teljes kiházási kelengyekben, valamint minden e szak-mába vágó szitákban,

